

EMIL RACoviŢĂ ŞI URMAŞII LUI. SPRE POLUL SUD, DE POMPILIU MANEA

Silvia MUNTEANU¹

yonk_1174@yahoo.com

ABSTRACT: This review tries to emphasize the importance of Pompiliu Manea's new book: *Emil Racoviță and his followers. To the South Pole*. This study about the White Continent may be interested for all of us, because it can be read as a diary, as a scientific document, even as a novel, where are woven the adventure, the journey and the knowledge. Every information is exemplified with photos, that are intended to enhance the reader's interest.

KEYWORDS: adventure, knowledge, information, journey, photos

Orice nouă călătorie se încheie cu tipărirea unei alte cărți: cam asta e regula impusă de Pompiliu MANEA lectorilor săi, care aşteaptă cu nerăbdare să-şi satisfacă gustul pentru aventură şi curiozitatea cu privire la noile descoperiri ştiinţifice. Călătoria la Polul Sud este descrisă în ultima sa carte, intitulată *Emil Racoviță și urmașii lui. Spre Polul Sud* (Cluj-Napoca, Editura Mediamira, 2014) și, de bună seamă, încadrabilă în categoria carte-document. Acceptând și interpretarea de jurnal de călătorie, fiecare pagină surprinde prin multitudinea de informații sau frumusețea fotografiilor.

De la prima expediție științifică și de cercetare pe Continentul Antarctica s-au scurs 118 ani, dar se pare că interesul cercetătorilor a rămas viu, pentru că, așa cum ne mărturisește însuși autorul, acest tărâm îndepărtat și necunoscut „Continentul Alb – Antarctica este

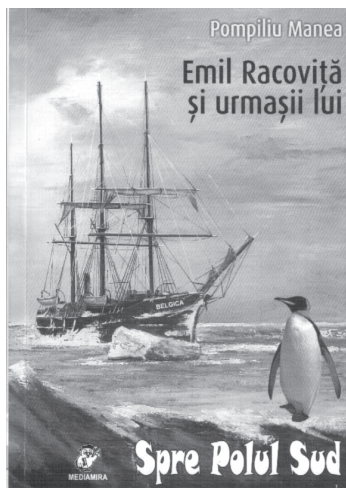

Fig. nr. 1 – Pompiliu Manea, *Emil Racoviță și urmașii lui. Spre Polul Sud*, Editura Mediamira, Cluj-Napoca, 2015, 280 pp.

¹ Profesor doctor de Limba și literatura română la Colegiul Tehnic „Dimitrie Ghika”, Comănești, județul Bacău.

astăzi singurul continent care își păstrează încă, neatinsă, curățenia și misterul său” (p. 15). Spre deosebire de predecesorul său, Emil Racoviță, care la 23 februarie 1900 prezenta la Sorbona rezultatele detaliate ale expediției la Pol, cuprinse în 70 de pagini și 55 de figuri, contemporanul nostru, ajutat și de evoluția tehnologiei, reușește să scrie 282 de pagini și să immortalizeze în imagini clare aspectele realității, pe care le citești cu o sporită curiozitate.

Așa cum indică și titlul primului capitol, aventura începe din Argentina, mai exact, capitala Buenos Aires, supranumită și capitala tangoului sau orașul cu cele mai largi bulevarde. Urmărind capitolele, și în paralel o hartă, putem reface cu ușurință itinerariul: Ushuaia, canalul Beagle, lacul Fagnano, pasajul Drake, strâmtoarea Gerlache, Golful Dorian, Golful Paradise, Insula Wiencke, Neko Harbor, insula Petermann, după care urmează drumul de întoarcere și debarcarea în Portul Ushuaia. Călătoria se încheie cu un inedit *Album antarctic* (pp. 221–245), iar ultimele pagini prezintă un Index alfabetic, menit a facilita căutarea unor anumite date sau informații cuprinse în carte.

Cercetătorul Pompiliu Manea dovedește un real talent scriitoricesc, deoarece paginile cărții sale științifice nu oferă numai informații, ci abundă în descrieri detaliate de locuri sau viețuitoare, iar exprimările metaforice sporesc savoarea zicerii. La finele primului capitol, nu îți dorești decât să iei primul avion spre Argentina și să vizitezi Buenos Aires. Această senzație de autenticitate acompaniază lectorul pe tot parcursul studiului, stimulându-i imaginația și capacitatea vizionară.

Știați că Ushuaia este cel mai sudic oraș din lume? Autorul, poposind aici timp de 6 zile, ne face cunoștință cu orașul cel mai apropiat de Peninsula Antarctica și ne spune că numele său provine din limba indiană yamană „însemnând *golful dinspre vest*” (p. 32). Sunt precizate și amănunte despre relieful, clima, locuitorii, instituțiile de cultură și, la sfârșitul capitolului, fotografia cu statuia simbolică a orașului, însoțită de o întrebare retorică „Oare este Decebal al nostru?” (p. 40), dovedind spiritul critic și ironic al profesorului Pompiliu Manea.

Fiecare pagină am putea-o integra la o rubrică de *Știați că...?* Canalul Beagle, lung de 280 km, adăpostește habitatul cormoranilor, albatroșilor, focilor și leilor de mare, iar Insula Martillo este habitatul coloniei pinguinilor lui Magellan. Pozele ce ilustrează aceste viețuitoare conferă lucrării o ipostază de album inedit, ce reunește oameni, locuri și elemente de floră sau faună.

Expediția propriu-zisă durează timp de 11 zile, iar traseul parcurs, notat cu strictețe (indicând data, poziția, temperatura, condițiile meteo, vânt) respectă cele șase opriri de pe harta din Muzeul Ushuaia, itinerar Belgica, pagina 80. Inserții de genul „Păreră mea despre pinguini este că pe lângă frumusețea, eleganța și partea lor hazlie, sunt cele mai căcăcioase ființe pe care le-am întâlnit” (p. 106) au rolul de a-l face pe cititor să nu se simtă sufocat de multitudinea de informații și denotă spiritul comic al autorului.

Informațiile științifice sunt dublate în permanență de subiectivitatea diaristului, care nu ezită să transmită cititorului și întâmplări colaterale expediției. De exemplu, debarcarea în portul Ushuaia nu semnifică doar simpla finalizare a expediției, ci și sărbătoarea velierelor din America de Sud, care are loc în data de 15 martie 2014, o zi de sâmbătă. De asemenea, orice informație științifică sau peisagistică este însoțită de o fotografie, astfel încât lectorul să rețină și vizual noutatea.

Deși cartea este dedicată în mod special familiei, sunt convinsă că autorul se adresează și marii familii de cititori ideali, tuturor celor care vor să facă deopotrivă o călătorie reală sau imaginară. De la prima la ultima pagină, *Emil Racoviță și urmașii lui. Spre Polul Sud* se citește cu real interes, fiind o lectură stimulantă, fascinantă și educativă. E practic o carte fără vârstă, interesând atât pe adolescentul visător, dornic să evadeze pe tărâmurile necunoscute, dar și pe omul matur, avid de cunoștințe și sedus de dorința a cunoaște măcar cu ochiul minții acest tărâm îndepărtat.